

INKIKILIKUANAT O WALAT NAAPIRTA ENKIBATISA O ENKOITOI ENJEUNOTO

ILARETOK

**Cosmas Lemein, o lkulikae lalashera ootii entumo
oo larikok to Lkoroi, o Angela Highfield natoosho
ina pisha natii olchoni te siadi ena buku**

ERISHATA NAIGEROKI O COPYRIGHT

2007 nikirerioo July 2011. Nikintoki aarerioo 2020. Ore Copyright naa enena ampuni naji Christian Restoration Ministries, 3247 N. Nixon Ave., Springfield, MO 65803 USA. Ore enkampuni naitobira kuna bukui naa keji Kijabe Press te Kijabe, Kenya. Ore pee iyieu niyiolou enaipirta kuna bukui tisiraki Cosmas Lemein te Box 110, Narok, Kenya, aashu email enye te: cplemein@gmail.com. Ore nampai e simu enye naa: Safari com – 0725975651. Toliki sii ninye tinidol inkitapong'ot tiatua ena buku. Ore pee iyieu niliki Olaigeroni Paul Highfield shakenisho ino tenkaraki eretoto ena buku, indim aigeroki ninye te email enye te: prhighfield@mchsi.com. Ataasishore enoshi ake Bibilia nikiata te Kimaasai (1991 version). Kake ore pee adol ajo eisidai ina kibeleyenata e Bibilia ng'ejuk e 2018 naasishore ina.

**Olaigeroni: Paul aashu Saruni Ole Highfield Ole
Ntayaia**

INKIKILIKUANAT O WALAT NAAPIRTA ENKIBATISA O ENKOITOI ENJEUNOTO

1. Keikilikuanu iltung'ana enaipirta Iroma 10: 9, 10. Nejo kaji eiko pee etii enkibatisa enkoitoi enjeunoto amu meimaki kulo kererin?

Naa kejo kulo kererin, "*... amu ti nimbalye iyie te nkutuk ino inchere Yesu Olaitoriani, niruk sii to ltau inchere eitopiwuo Enkai ninye aitung'uaa ilootuata, nikintajeuni. Amu to ltau eiruk oltung'ani neaku te ina eishori sipat, nelimu te nkutuk enye neitajeuni teina.*"

Ewalata – Ore enedukuya, tenemetii naaji kulikae kererin meteleku kulo ake tena buku e Roma, anaata kijo kenare neas oltung'ani imbaa are ake pee ejeu inchere pee eibalunye tenkutuk ajo ore Yesu naa Olaitoriani neiruk sii ajo eitopiwuo Enkai Yesu aitung'uaa ilootuata.

Kake ore te sipata ketii ilkulikae kererin oimaki enjeunoto netii sii inkulie baa naanare nikias.

Matang'as aadamu **Iasat 2: 38**. Ore tiatua ele kereri keitanap Petero iltung'ana pee eas are eton eitu etum empalakinoto oo ng'ok aa enjeunoto, inchere pee eirridu, neibatisai. Neaku, kaa kias kupal enkirridunoto o enkibatisa amu metii atua Roma 10: 9, 10? Keibala ajo meidimayu ina katukul. Amu, Enkai naitanapa iltung'ana pee eas kuna tenkutuk e Petero.

Neaku alang tinikupal imbaa naatii Iasat 2: 38 naa kenare nikiponaa **enkirridunoto** o **enkibatisa** metaa keiruk oltung'ani neirridu neibalunye tenkutuk ajo ore Yesu naa Olaitoriani neibatisai sii.

Kejo sii **1 Petero 3: 21** inchere keipirta enkibatisa enjeunoto. Neaku, kaji kinko pee kijo meipirta enkibatisa enjeunoto tenejo ororei le Nkai keipirta enkibatisa enjeunoto? Meidimayu pee kijo neijia.

Ore sii to **Lgalatia 3: 27** kidol aajo keibung'akino enkirukoto o enkibatisa. Nikinchopo sii Kristo teneibatisai iyiook. Tena meipirta enkibatisa enjeunoto ainyioo pee etejo Paulo neijia? Nejo sii Paulo enkibatisa napik iyiook atua Kristo (**Iroma 6: 1-4**).

Ore ai bae naipirta kulo kererin naa inchere ore apa tenkata e kanisa e dukuya naa lasima pee eibatisai oltung'ani pee eaku olairukoni nejing kanisa. Kake meimaki kulo kererin ootii (Iroma 10: 9, 10) enkibatisa neaku kainyioo etaasa kanisa edukuya pee megilunore kulo kererin ilkulikai oomaki enkibatisa anaa: Iasat 2: 38; Iroma 6: 1-4; Ilgal. 3: 27; Ilkol. 2: 12; 1 Pet. 3: 21?

Kejo ilang'eni ore apa pee eibatisai oltung'ani nejo kulo rorei inchere kejo, *"Airuko inchere Yesu Kristo Olaitoriani lai nairuk sii ajo eitopiwuo Enkai Yesu Kristo aitung'uaa ilootuata."*¹ (Ing'orai sii Ilkol. 2: 6) Metaa, megilunore kulo kererin enkibatisa amu keas pokira are tenkata nabo. Neaku, ore tipat e kulo kererin naa mme pee ejo oltung'ani kulo kererin ti ai rishata nemetii enkibatisa pee ejeu. Meteleku tenejo neijia neyiolo sii ajo ketii sii enkibatisa atua enkoitoi enjeunoto. Metaa mejo *"atajeuo"* eton eitu eibatisai.

2. Keikilikuan oltung'ani inchere kaji kinko teneibatisai oltung'ani kake meirridu? Nemeibe-kenya enkishui enye. Kake kepuo dukuya aas ng'ok nemeshilaa. Kainyioo enyamali oshi naata ninche?

Ewalata - Kejo embata ooltung'ana ore enyamali nabo naa keilepie iltung'ana enkibatisa oleng o metabana netiu ana intaleng'o. Neaku, kejo ilo tung'ani oyieu neibatisai ore pee aabatisai natum empalakinoto oo ng'ok ata tenemetii enkibebekenyata atua enkishui ai. Neaku, kejo ketum embae sidai ana empalakinoto oong'ok netum sii ai bae sidai inchere mme lasima pee eirridu. Neaku, kejo embata oo lairukok inchere ore tenkaraki ina anaata kintadou enkibatisa metaa meata tipat naipirta empalakinoto oong'ok kake olmonokie ake oitodolu ajo etijing'a oltung'ani atua kanisa.

Kake ore te nanu ketii enyamali oleng teina walata. Amu ore enedukuya, keibala ajo meyiolo ilo tung'ani tipat enkibatisa te Bibilia. Amu, keliki iyiook Iroma ematua 6 ajo ore enkibatisa naa keipirta tenguton enkishui ng'ejuk tiatua Yesu. Keipirta enkirridunoto tenguton. Amu, etejo Paulo kituata tenebo Yesu nikipiu sii tenebo ninye. Neaku, kituata toong'ok nikipiu te nkishui ng'ejuk. *"Enkenai sii intae ate inchere ituata ti alo ng'ok ninchushu tialo Enkai tiatua Kristo Yesu. Emincho naa ng'ok eitoreisho tiatua iseseni linyi ooyooki aaye, metaa kearaki intae entoning ing'uarrat enye."* (Iroma 6: 11, 12).

Neaku, kajo ore ewalata sidai oleng alang tinikintadou tipat enkibatisa naa pee kinteng'en tipat oleng tenguton enkibatisa eton eitu kimbatisa iltung'ana. Kesipa sii ajo keipirta enkibatisa empalakinoto oong'ok (Iasat 2: 38; 22: 16) neipirta sii enjeunoto (1 Petero 3: 21) kake keata sii inkulie tipati naaipirta enkishui ng'ejuk tiatua Yesu o naipirta enkirridunoto.

Neaku, ore pee kidol aajo eitu eibelekenya oltung'ani oibatisaki apa metaa megira airridu, kajo keikash tinikinteng'en tenguton intipati pooki naaipirta enkibatisa alang tinikintadou enkibatisa aibelekeny toondamunot ang metaa keaku ai kibatisa neme enkibatisa e Bibilia.

Kiliki ilo tung'ani aajoki ore enkibatisa naa kesipa keipirta empalakinoto oong'ok kake metiu anaa intaleng'o, amu keipirta sii enkishui ng'ejuk tiatua Yesu, naa Enkai naisho iyiook engolon pee kias pooki. Amu, kejo Ikolosai 2: 12, "*Netunukayioki intae tenebo Kristo tiatua enkibatisa, naa te ninye enyaakaki aaitopiu intae te nkirukoto tiatua enkiaas e Enkai, naitopiwuo ninye aitung'uaa ilootuata.*"

Ore lelo rorei "*tiatua enkiaas e Enkai*" naa keata tipat oleng. Amu, kesipa ore pee kiruk nikirridu neibatisai iyiook nikitum empalakinoto oong'ok, enkishui ng'ejuk, o Enkiyang'et Sinyati. Kake kitum nena pooki tenkaraki "*enkiaas e Enkai.*"

Neaku, mikitum nena tenkaraki engolon ang aashu tenkaraki esupatisho ang kake tenkaraki engolon e Enkai o empiris enye.

Neaku, maiteng'ena iltung'ana tipat enkibatisa tenguton nimikintadou sii tipat e enkibatisa e Bibilia. Kake kinteng'en iltung'ana aajoki ore enkibatisa metiu anaa intaleng'o kake keipirta sii enkishui ng'ejuk tiatua Yesu. Neata sii enkibatisa tipat tenkaraki enkirukoto ang te ngolon e Nkai o enkirridunoto ang metaa meekure kijo ekintore ate kake Enkai naitore enkishui ang.

3. Keikilikuanu iltung'ana enaipirta oltung'ani oiruko, neirridu kake neye eton eitu eibatisai. Kaa naasayu?

Ewalata - Ore enadolita teina naa nchere keyiolo Enkai oltau loltung'ani. Neaku, keyiolo tenaa keyieu neibatisai aashu meyieu. Neaku kajo tenaa keata ilo tung'ani eyieunoto pee esuj imbaa Enkai neibatisai ninye, naa kaata osiligi ajo ketum ilo tung'ani empiris Enkai amu keyiolo Enkai oltau lenye. Amu eitu egolong'aki ilo tung'ani enkoittoi enkibatisa. Etaase embae nemeyioloi.

Kake ore hoo naa kesipa ena meiririkino tinikiasishore ena anaa enkitolonyata pee meibatisai iltung'ana. Amu kenare nikisuj enkoittoi enjeunoto natolimuo Bibilia telimunoto ang.

4. Keikilikuanu iltung'ana enaipirta Iasat 10: 42, 43. Nejo iltung'ana ore te lelo kererin metii enkibatisa neaku mme lasima pee eibatisai oltung'ani pee etum enjeunoto.

Ewalata - Kake amaa koree empiris Enkai tiatua kulo kererin? Koree sii osarge le Yesu? Koree sii enkibalunoto ang toonkutukie anaa tembuku e Roma 10: 9, 10? Koree sii enkirridunoto ang te lelo kererin? Neaku idolitata aajo mme lasima pee eliki iyiook imbaa pooki te pooki kereri inkatitin pooki te Bibilia. Kake etolimuo te lelo kererin enaipirta enkirukoto ake. Kake ketii nena kulie baa tiatua enkirukoto. Ketii empiris Enkai, netii osarge le Yesu. Ketii elimunoto ang, netii enkirridunoto ang, netii sii enkibatisa ang. Neaku ore enkirukoto te lelo kererin naa etiu anaa oltoo obore empiris, osarge le Yesu, enkirridunoto, elimunoto, o enkibatisa. Ketii pooki ilo too. Amaa, keidimayu pee kintayu nabo nimikinyor? Meidimayu. Neaku, kenare nikintushul imbaa pooki naaipirta enjeunoto ang niking'amu nena pee mikipong'ori. Meiririkino tinikintayu nabo.

5. Neikilikuanu ilkulikae enaipirta oltung'ani oibatisaki kake meata enkirukoto aashu eitu eirridu ng'ok enyena aashu eibatisaki tenkaraki ilchoreta ake aashu pee etum enchunet aashu pee eitiship Ilashumpa aashu likae tung'ani ake.

Ewalata - Ore te nanu tenetaasa oltung'ani ina neyieu ninye neitoki aigil enkibatisa tesipata, naa kajo mme torrongo. Neaku matisipu aajo kiata enkirukoto, nikirridu ng'ok ang, niking'amu Yesu tenkaraki osiligi likiata tiatua iltauja lang neme tenkaraki ilchoreta lang ake.

Ore sii pee ejo oltung'ani oje oibatisaki apa inchere, "Maata enkirukoto apa pee aabatisai" naa ore te nanu neme torrongo teneigil enkibatisa enye. Kake tenaa keata enkirukoto apa nebatata ake neme lasima pee eigil enkibatisa enye. Keibalunye ng'ok naataasa neomonokini nelo dukuya tiatua enkishui e Yesu (1 Yohana 1:9,10; Yakobo 4:16).

Keyieu nikirrip ina bae pee kinteng'en iltung'ana aajoki mme lasima pee eyiolou pooki toki nabo kata pee eibatisai. Amu, tinikisuj ina oitoi naa ore ake pee eitoki oltung'ani ayiolou ae bae neitu apa eyiolou, naa keidimayu pee ejo kayieu naitokini aibatisa. Ore sii inkulie katitin ebaiki nepuo elelero ooidipaki apa aabatisa seminar naje neyiolou inkulie baa neitu aikata eyiolou naipirta Yesu. Neiteru aaning aajo ebaiki nemeidip eyiolounoto enye apa pee eibatisai tedukuya. Nejo keyieu neitokini aibatisa. Kajo kenare nikincho

ninche ennikoo naipirta ina bae pee esipu oleng aajo ata hoo teneshomo aayiolou inkulie baa ng'ejuko mme lasima pee eitokini aaibatisa. Amu, kenare nikibulu anaake tiatua enkishui ang kake ore ina bulunoto ng'ejuk nemejut ina bulunoto aashu eyiolounoto apa edukuya.

6. Keikilikuanu likae enaipirta 1 Ilkor. 1: 10-17 nejo meeta enkibatisa tipat oleng amu, etejo Paulo, "*Eitu aairriwaa Kristo maibatisa, kake pee alikioo lelo Omon Supati...*" (Olkereri le 17).

Ewalata - Keretu iyiook oltung'ani oji *Jack Cottrell* pee kidol aajo mesipa teneitadou oltung'ani tipat enkibatisa tenkaraki ele kereri. Nejo ninye kuna baa:

(1) Ore pee ejo oltung'ani neijia nerikino ajo ainyioo pee etejo Paul neijia. Etejo Paulo ina amu keyiolo ajo keata enkibatisa tipat oleng o metaba anaa ore pee eibatisa oltung'ani yioloti likae tung'ani netum ilo tung'ani olwuasa. Neaku, meyieu Paulo ina. Neyiolo sii Paulo ajo ore pee eibatisa ninye iltung'ana naa ebaiki newuasare oltung'ani enkibatisa enye alang tenedamu enjeunoto tiatua Yesu o empiris enye. Neaku, keitodolu ajo etonyorrayie Paulo oleng ajo keata enkibatisa tipat oleng.

(2) Kajo eitu egilunore Paulo enkisoma e Yesu te Matayo 28: 19-20. Eitanapa Yesu ilkipaareta lenyena pee epuo aiteng'en iltung'ana neibatisa sii ninche. Kake etodua Paulo ajo ebaiki newuasare iltung'ana

enkibatisa enye neaku neiturukie enkiteng'enare naipirta Yesu neisho ilkulikai erishata pee eibatisa iltung'ana.

(3) Ore tiatua ilkulikai kererin keiteng'enisho Paulo enaipirta enkibatisa tenkoitoi naitodolu ajo keata enkibatisa tipat oleng (Iroma 6: 1-3; Ilgal. 3: 27).

(4) Ore embae nabayie natejo Cottrell naa inchere keimaki Paulo enkibatisa te kulo kererin to Ilkorintio 1: 13-17 tenebo inkulie baa naata tipat oleng anaa Yesu, osalaba, ilomon supati, o kanisa. Neaku, tenaa meeta enkibatisa tipat oleng anaata eitu eimaki tenebo inkulie baa naata tipat anaa nena.²

Kapona sii nanu kuna baa:

(5) Eibatisaki sii Paulo te mpalakinoto oong'ok (Iasat 22: 16).

(6) Etolimuo Petero, te nkolong e Pentekoste te Nkiyang'et Sinyati, enkibatisa tenebo enkirukoto o enkirridunoto te mpalakinoto oong'ok (Iasat 2: 38).

(7) Eitu ejo Paulo, "Eitu alotu pee aiteng'en iltung'ana enaipirta enkibatisa," amu eiteng'ena imbaa naagut oleng naaipirta enkibatisa. Nejo ninye keipirta enkibatisa enkeeya o empiunoto e Yesu o enkishopoto sii e Yesu (Iroma 6: 1-4; Ilgal. 3: 26, 27).

7. Ketii iltung'ana oikilikuanu enaipirta Luka 23: 39-43 nejo mme lasima pee eibatisai oltung'ani pee etum enjeunoto amu eitu eibatisai ilo tung'ani apa oti shumata osalaba otashare Yesu.

Ewalata - Kake ketii imbaa naabaya uni naanare nikidamu naaipirta ina bae. Ore enedukuya, keishu ninye (ilo tung'ani te shumata osalaba) ina rishata eton eitu elotu enkiterunoto e kanisa. Neaku, eton eitu elotu erishata enkibatisa e kanisa. Ore pee kisoma Ilhebrania 9: 16-28 keibala ajo eiterua osotua ng'ujuk aashu erishata e kanisa pee eye Yesu te shumata osalaba o pee eiruk iltung'ana tenkolong e Pentekoste.

Ore eniare, naa keipirta enkitoria e Yesu pee epalaki iltung'ana ng'ok. Mme enkata nabo ake etaasa Yesu ina kake etapalaka Yesu iltung'ana ng'ok toonkulie rishat etii ninye ena kop nemeibala ajo ketii enkibatisa. Ing'orai kulo kererin pee iyiolou ajo kesipa ina: Marko 2: 5; Luka 7: 48. Neaku, keitodolu ina inchere eton eitu elotu ina rishata pee aa lasima pee eibatisai oltung'ani pee etum enjeunoto netii Yesu ena kop neeta ninye enkidimata Enkai kewon pee epalaki oltung'ani ng'ok enyena teneyieu (Marko 2: 7). **Neaku, meishiakino tinikiasishore ina atini naipirta oltung'ani oti apa shumata osalaba pee kijo mme lasima pee eibatisai oltung'ani taata pee etum empalakinoto oong'ok.**

Ore ai bae naa keipirta inyamalaritin naaponu oshi naaibok iltung'ana pee meibatisai. Amu, ebaiki neirragita oltung'ani tendapash etaa keye kake keyieu neiruk Yesu. Nemeidimayu pee eibatisai ninye. Kaata

osiligi ajo keng'amu Enkai ninye amu keyiolo oltau lenye ata teneitu eibatisai ninye.

Kake ore tenkaraki ketii enkibatisa atua enkoitoi enjeunoto naa enkoitoi pee kitum empalakinoto oong'ok nikijing sii atua Yesu, meishiakino pee kintadou tipat enkibatisa aashu kimen enkibatisa tenkaraki nena nyamalaritin nikiimakita. Naa teneishiu ilo tung'ani omuei nenare nikinteng'en ninye enkoitoi enkibatisa anaa enajo Bibilia pee eibatisai ninye.

8. Keikilikuanu iltung'ana enaipirta oltung'ani leitu edoiki atua enkare aimis ina kata pee eibatisai. Kake eiruko Yesu anaa Olaitoriani neirridu sii ng'ok enyena nyenyokita sii pee ebik tiatua enkoitoi e sinyatisho. Kaji eikununo ilo tung'ani?

Ewalata - Ore enedukuya, kegol oleng ewalata amu meimaki Bibilia oltung'ani oikununo neijia. Kake kinyok pee kincho ewalata nairirikinore ororei le Nkai.

Ore too ndamunot ekulikae tung'ana neme Olkristiano ninye amu ore tipat eilo rorei oji enkibatisa naa enkitadoikinoto eatua enkare ake, nemeata ai tipat pee eimaki enkibatisa tenkare. Neaku, ore pee eitu edoiki oltung'ani atua enkare aimis naa ore te sipata neitu eibatisai tenkibatisa e Bibilia. Etusuja enkiaas naipirta enkishui enye naipirta Yesu o enkoitoi enye kake mme enkibatisa e Bibilia ina.

Ore too ndamunot ekulikae tung'ana naa kera ninye Olkristiano katukul amu eidipa aishoo Yesu enkishui enye telulung'ata neaku kainyioo ai? Nejo meeta enatiu

teneitu edoiki enkare aimis amu ore entoki naata tipat naa teneiruk oltung'ani Yesu neirridu nejing atua enkoittoi enye tenguton. Nejo sii ninche mme enkibatisa naitajeu oltung'ani kake empiris Enkai.

Neaku, kainyioo ewalata naipirta ina bae amu kegut oleng. Kajo lasima pee kiata ewalata amu keidimayu pee eponu iltung'ana laijo lelo inkanisani ang neyieu ninche neaku ilmempai le kanisa ang, naa kenare nikiata ewalata pee kiyiolou enikijoki ninche. Ore enedukuya, kesipa ajo meji oltung'ani Olkristiano i aashu olairukoni apa tenkata e kanisa e dukuya eton eitu eibatisai (adoiki atua enkare). Naa kesipa sii ajo ore tipat eilo rorei oji enkibatisa naa enkitadoikinoto eatua enkare teneimaki Bibilia enkibatisa enkare. Neaku, ore embae namisimis penyo naa inchere meliki Bibilia iyiook enaipirta oltung'ani laijo ilo (ilo tung'ani oisukaki enkiti are te nkibatisa) tenaa kolairukoni aashu Olkristiano i eton eitu edoiki atua enkare aibatisa. Neaku, kegol oleng ina bae tinikiimaki. Amu, mikiiyieu nikijo imbaa nemejo ororei le Nkai nimikiyieu sii nikintong'or enatejo ororei le Nkai. Nimikiyieu nikijing erishata e Nkai aaguenare iltung'ana. Kaa kias?

Neaku, ore en kikoo ai naa inchere pee kinteng'en iltung'ana laijo lelo enkoittoi e Bibilia kake mikidung'oki ilo tung'ani enkiguena. **Kake kinkok ninye pee ererioo ina bae naipirta enkias enye najo ninye enkibatisa enye, metaa kenyorraa enkibatisa anaa enairirikino tipat eilo rorei aa enkitadoikinoto eatua enkare.** Amu, keidimayu pee mme enkibatisa e

Bibilia ina kibatisa enye. Neaku ore pee erretena neibatisai nejing atua Yesu Kristo.

Ebaiki nejo embata oo ltung'ana meishiaakino kuna baa aashu kegilunore embae nabo nikitejo ai bae nikindipa aatejo. Kake ore te nanu kenare nikiro enaipirta imbaa naaibala te iyiook nimikiro oleng enaipirta nena baa nemelioo tosotua ng'ejuk. Neaku, kaidim atejo inchere ore lelo leitu eimis tiatua enkare naa kenare neitoki aadamu enajo Bibilia tenaipirta enkibatisa o tipat eilo rorei oji "*baptizo*" nesipu sii iltauja lenye tenaa ketusuja enajo Bibilia tenaipirta enkoitoi enjeunoto te nkoitoi nasipa.

Ore enyamali nabo naa inchere etapong'ori iltung'-ana apa nebulaa ina oittoi tenaipirta enkibatisa inchere pee meimisie oltung'ani tiatua enkare kake keisuaki enkiti are ake. Neaku, ore pee eibung kanisa naje ilo kuak aakurraki naa kegol oleng pee eibelekenya iltung'ana teilo kuak. Ebaiki nejo oltung'ani toltau lenye kegol oleng pee aibelekeny ilo kuak amu ore intoiwuo aainei naa kesuj ninche ina oittoi nesuj sii kanisa ai ina oittoi o ilchoreta laainei kumok. Neaku, ore pee aibelekeny naa ebaiki natum enyamali sapuk oleng te ninche pooki. Aashu ebaiki nejo ninye ore tenkaraki keitajeu iyiook empiris Enkai kegol oleng pee anyorraa pee aigil enkibatisa ai. Amu, aidipaki aibatisa. Amu, ore te ninye ore ina kibatisa enkisuakinoto enkare naa enkibatisa nasipa. Neaku, kegol oleng pee ejo medupa enkibatisa enye.

Naa kesipa keitajeu iyiook empiris Olaitoriani kake menare sii nikiaasishore ina piris anaa enkitolonyata pee

mikisuj enkoitoi e sipata naipirta tipat eilo rorei oji enkitabisa.

Neaku, matonyok aaiteng'en ninche enkoitoi nasipa kake mikisimaki nimikidung'oki ninche enkiguena. Kake kiomonoki ninche pee ererioo enkias enye najo ninche enkitabisa enye, eisulaki tenaa etaasa ina apa era enkerai kiti oleng nemeyiolo toki. Metaa meyiolo apa enaipirta enkirukoto, enkirridunoto, ng'ok, o tipat osalaba le Yesu. Neaku, eibatisaki ake tenkaraki intoiwuo enye olkuak le kanisa enye. Kake eitu emut ninche maate pee eibatisai. Neaku, keibala toowuejitin kumok te Bibilia nikindipa aaimaki inchere kenare oltung'ani pooki oyieu nejeu pee eata enkirukoto neirridu sii nemut pee eibatisai. Kake metumoki enkiti kerai ataasa ina.

Metaretu empiris Enkai iyiook pooki pee kisipu ororei le Nkai tenguton. Naa keidimayu pee eatai oltung'ani leitu eibatisai te nkitadoikinoto eatua enkare laa kenyokita oleng tenkoitoi e Yesu alang likae tung'ani oibatisaki tenkitadoikinoto eatua enkare lemenyokita. Neaku kaomon ena omono e Bibilia tenkaraki iyiook pooki: *"Ntayloroloki nanu nkoitoi inono, Olaitoriani; nteng'enaki nanu inkoitoi inono. Torikoki nanu tiatua esipata ino, nikinteng'en nanu, amu ira iyie Enkai e njeunoto ai; amu iyie nanu aanyita endama pooki. Tadamuaki nanu to lng'ur lino, Olaitoriani o te nyorrata ino nauno, amu eetae apa ninche ebaiki moitie"* (Olkerempe le Nkai 25: 4-6).

9. Keikilikuanu ilkulikae enaipirta Yohana 3: 16, nejo metii enkibatisa atua ele kereri neaku mme lasima pee eibatisai oltung'ani pee ejeu.

Ewalata - Ore enkirukoto naa keipirta imbaa kumok amu keipirta sii enkirridunoto pee epal oltung'ani imbaa torrok neipirta sii enkibatisa pee eibatisai oltung'ani pee eibung'a o Yesu pee ejing atua ninye tenguton (Iroma 6: 1-4). Neipirta sii iltauja lang metaa kincho Enkai iltauja lang pooki telulung'ata pee eitore iyiook toonkoitoo pooki (Iroma 10: 9, 10; Ilkol. 2: 6). Kake ore taata keitelelek iltung'ana enkirukoto metaa ebaiki nejo obo ore enaas oltung'ani pee eiruk naa kejo ninye "airuko" neomonokini ake nejeu. Kake kiyiolo pooki aajo kelelek pee ejo oltung'ani "airuko" kake kegol oleng pee eirridu te sipata neng'amu Yesu anaa Olaitoriani neibatisai neloo dukuya aton tiatua Yesu anaa enajo Yohana ematua 15. Neaku, meishiaakino taata pee kintelelek enkoitoo enkirukoto amu melelek. Etejo Yesu ore pee eyieu oltung'ani nesuj ninye naa lasima pee eany kewon (enayieu oltau) nenap osalaba lenye nesuj Yesu (Marko 8: 34). Neaku, ore pee eimaki Yohana aashu Yesu enkirukoto teilo kereri naa kegira aimaki embae nagut oleng pee kiaku iltung'ana ng'ejuko tiatua Yesu. Negira aimaki sii matejo enkoitoo enjeunoto telulung'ata. Aimaka ina bae tembuku ai nanyori natejo tina buku ena:

"Ketii embae naata tipat oleng nayieu nikiimaki tene. Naa keipirta enkoitoo enjeunoto. Keipirta ororei te

Kingeresa oji **metonymical**. Ore tipat eilo rorei naa inchere keipirta enkata tenetii ororei obo kake ore tiatua ilo rorei netii inkulie damunot. Kejo Ilmaasai "**kiserian**" kake ore ilo rorei obo naa keipirta imbaa kumok. Keipirta iltung'ana, neipirta inkishu, neipirta inkera. Naa ore tiatua Bibilia keipirta sii enkishui ang metaa kigira aairridu negira aituku osarge le Yesu ng'ok ang. Neaku, ketii sii irorei oomaki enkoitoi enjeunoto tina oitoi. Ore enedukuya, naa keimaki Bibilia **enkirridunoto** pee eimaki sii enkoitoi enjeunoto pooki (2 Petero 3: 9; Luka 24:47; Iasat 3: 19). Keasishore sii **enkibatisa** pee eimaki enkoitoi enjeunoto (1 Petero 3: 21; Iasat 16: 15; 22: 16; Iroma 6: 1-3). Keimaki sii **enkirukoto** anaa sii enkoitoi enjeunoto (Iasat 16: 31; 10:43; 13: 48; 15: 9; 17: 12; 18: 27; Yhn. 3: 15, 16). Neimaki sii **enkibalunoto tenebo enkirukoto** pee eimaki enkoitoi enjeunoto pooki (Iroma 10: 9, 10). Neimaki sii **enkirridunoto tenebo enkibatisa** pee eimaki enkoitoi enjeunoto pooki (Iasat 2: 38). Neimaki **enkirukoto tenebo enkirridunoto** pee eimaki enkoitoi enjeunoto (Iasat 11: 21; 20: 21). Keimaki ewueji nebo **ening'oto, enkirukoto tenebo enkibatisa** pee eimaki enkoitoi enjeunoto (Iasat 18: 8). Keasishore sii Bibilia **ening'oto** pee eimaki enkoitoi enjeunoto te kulo kererin (1 Petero 4: 17; 2 Illes. 1: 8; Ilheb. 5:9). Kejo tena Bibilia nikiata te Kimaasai te 1 Pet. 4: 17 "**kuldo lemeiruk**" kake ore te sipata ore ilo rorei te nkutuk Olgiriki naa keipirta "ening'oto." Keji ilo rorei "*apeithouton*" inchere tenemening oltung'ani nemeas. Kesipa meiruk sii kake ore ilo rorei kewan naa keipirta

ening'oto. Kake ore te sipata mepaasha oleng oltung'ani lemeiruk, oltung'ani lemening. Ore pee ajo ening'oto naa kagira aimaki tenening oltung'ani enanare, neas nesuj sii. Amu, keidimayu pee ening oltung'ani embae toonkiyiaa kake meas. Ore te 2 Iles. 2: 10 naa keimaki '**esipata**' anaa enkoitoi enjeunoto.

Neaku, kainyioo tipat naata nena baa te iyiook? Ore enedukuya, naa meishiakino tinikisuj olkereri obo oipirta enkoitoi enjeunoto meteleku tinikitisiputua ina bae inchere keasishore ororei obo aashu oare pee eimaki enkoitoi enjeunoto pooki. Kake keikash tinikiasishore lelo kererin pooki pee mikipong'ori. Mme lasima pee kijing olarrabal tenaipirta lelo kererin amu kesipa pooki. Megilunore olkereri obo likai kereri. Kake ore pee kiasishore olkereri obo nimikiyiolo aajo ketii ilkulikai kererin aashu ore tiatua ilo rorei obo netii inkulie baa kumok, naa ekipong'ori oleng.

Neaku, tinikidamu nena baa pooki nikidol aajo kuna baa eimaki Bibilia pee eimaki enkoitoi enjeunoto: enkirukuto inchere pee kiiruk Yesu, enkirridunoto inchere pee kirridu ing'ok ang, enkibalunoto ajo era Yesu Olaitoriani, enkibatisa inchere pee eibatisai iyiook, pee kimbung esipata enkoitoi enjeunoto, o ening'oto inchere pee kining ilomon supati nikiiruk nikimbung nikisuj toltauja lang pooki.

Ore enkoitoi nabo nemetii Bibilia nagira iltung'ana aasishore oleng taata naa ina oitoi pee eomonoki oltung'ani ake, matejo enkomono e njeunoto, ore pee eomonoki nejo ilo tung'ani 'atajeuo.' Ore enadolita naa meishiakino ina oitoi amu mesujita lelo kererin

likiimakita. "Keyieu neibalayu enkirridunoto enye nasipa, enkirukoto enye, enkibalunoto enye, o enkibatisa enye eton eitu kijo etajeuo ilo tung'ani."³

10. Keikilikuanu sii iltung'ana tenaa keitajeu iyiook empiris Enkai naa kaji eiko pee eipirta enkibatisa enjeunoto?

Ewalata: Ore empalakinoto oo ng'ok nikitum tenkata enkibatisa (Iasat 2: 38; 22: 16) naa tenkaraki **osarge le Yesu** o **enkias Enkai** anaa enajo Ilkolosai 2: 12 tenebo Iroma 6: 3, 4; Iroma 5: 9. Neaku, megilunore enkibatisa empiris Enkai amu Enkai naisho iyiook enkibatisa tempiris enye. Neisho sii Enkai iyiook empalakinoto oo ng'ok tiatua ina kibatisa tempiris enye.

Ilkererin oolimu tipat enkibatisa

1. Mat. 3: 13-17
2. Mat. 28: 11-20
3. Marko 16: 15, 16
4. Yohana 3:1-16
5. Iasat 2: 36-47
6. Iasat 22: 16
7. Iroma 5: 20, 21; 6: 1-14
8. 1 Ilkorintio. 6: 11
9. 1 Ilkorintio 12: 13
10. Igalatia 3: 26-29
11. Efeso 4:4-6
12. Ilkolosai. 2: 11-13

13. Tito 3:3-8

14. Ilhebrania 10: 22

15. 1 Petero 3: 18-21

Ore pee kintutum lelo kererin nikidol kuna tipati enkibatisa (enkitadoikinoto eatua enkare):

Pee kisuj enkitanyaanyukoto e Yesu (Matayo 3: 13-17).

Pee kisuj enaitanapa Yesu iyiook (Matayo 28: 18-20).

Pee kitum empalakinoto oong'ok (Iasat 2:38; Iasat 22:16).

Pee ejing Enkiyang'et Sinyati iyiook (Iasat 2:38; 1 Ilkor. 12:13).

Pee kiaku nabo o Yesu tenkeeya, o tenukaroto, o te mpiunoto enye (Iroma 6: 1-4).

Pee kiaaku eoroti o sesen le Yesu (1 Ilkor. 12:13).

Pee kinchop Kristo (Ilgalatia 3: 26, 27).

Pee kintayu enkwon musana nikiaku iltung'ana ng'ejuko (Iroma 6: 6; Ilkolosai 2: 9-12; 2 Ilkor. 5: 17).

Pee kitum enjeunoto (1 Petero 3: 21).

Pee eini iyiook aaigil (Yohana 3: 5).

IMBUKUI NATAASISHORE TENA KISOMA

¹ James D. G. Dunn, *Word Biblical Commentary Romans 9-16* vol. 38 (Dallas, Texas: Word Books, 1988) 608.

² Cottrell, Jack. *Baptism, A Biblical Study* (Joplin, Missouri: College Press, 1989) 12-14.

³ Paul Highfield, *Inkisomaritin Naaipirta Imbaa Naatii Osotua Musana Naaret Ilairukok pee Eriku Iltung'ana Leitu Eiruk Enetii Yesu Kristo. Netii sii Ilkererin Ooing'uaa Osotua Ng'ejuk* (Nairobi Kenya: Printed by Unison General Agencies copyright by Christian Restoration Ministries, 2004) 158-161.